

ปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อการรับรู้ความสามารถของครู
ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร

นางสาวจรินทร์ วินทะไชย์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2541

ISBN 974-331-039-8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**SELECTED FACTORS AFFECTING SELF-EFFICACY OF THE TEACHERS
IN SECONDARY SCHOOLS IN BANGKOK METROPOLIS**

Miss Jarintorn Wintachai

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Educational Psychology**

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1998

ISBN 974-331-039-8

จรินทร์ วินทะไชย์ : ปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อการรับรู้ความสามารถของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา
ในกรุงเทพมหานคร (SELECTED FACTORS AFFECTING SELF-EFFICACY OF THE
TEACHERS IN SECONDARY SCHOOLS IN BANGKOK METROPOLIS) อ. ทำริศึกษา :
รศ. ดร. ชุมพร ยงกิตติกุล ; 168 หน้า. ISBN 974 331-039-8.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อการรับรู้ความสามารถของครู
โดยศึกษาถึงปัจจัยประสพการณ์ความสำเร็จในการสอน การอนุমানสาเหตุของการสอน ประสพการณ์จาก
ตัวแบบ ความวิตกกังวล ทศนคติต่อวิชาที่สอน ระยะเวลาของประสพการณ์ในการสอน และการสอนตรง
ตามสาขาที่สำเร็จการศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร จำนวน 410
คน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เส้นทาง

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยที่ส่งผลทางตรงเชิงบวกต่อการรับรู้ความสามารถของครู คือ ประสพการณ์ความสำเร็จใน
การสอน (.2322) ทศนคติต่อวิชาที่สอน (.2076) และประสพการณ์จากตัวแบบ (.1948)
2. ปัจจัยที่ส่งผลทางตรงเชิงลบต่อการรับรู้ความสามารถของครู คือ ความวิตกกังวล (-.1213)
และการอนุমানสาเหตุของความล้มเหลวในการสอนจากความยากของงาน (-.1157)
3. ปัจจัยที่ส่งผลทางอ้อมต่อการรับรู้ความสามารถของครู คือ ทศนคติต่อวิชาที่สอน (.1370)
ประสพการณ์จากตัวแบบ (.0751) ระยะเวลาของประสพการณ์ในการสอน (.0197) การอนุমানสาเหตุ
ของความสำเร็จในการสอนจากความสามารถ (.0404) และการอนุমানสาเหตุของความสำเร็จในการสอน
จากความพยายาม (.0405)
4. รูปแบบความสัมพันธ์ที่ได้จากการวิจัยนี้ สามารถอธิบายความแปรปรวนของการรับรู้ความ
สามารถของครูได้ประมาณร้อยละ 38 ($R = .62$)

ภาควิชา
จิตวิทยาการศึกษา
สาขาวิชา
2541
ปีการศึกษา

ลายมือชื่อนิติ จรินทร์ วินทะไชย์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

3970227327 MAJOR
KEY WORD:

EDUCATIONAL PSYCHOLOGY

SELF-EFFICACY OF THE TEACHERS / SELECTED FACTORS AFFECTING /
SECONDARY SCHOOL TEACHERS.

JARINTORN WINTACHAI : SELECTED FACTORS AFFECTING SELF-EFFICACY
OF THE TEACHERS IN SECONDARY SCHOOLS IN BANGKOK METROPOLIS.

THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. CHUMPORN YONGKIITIKUL, Ph.D. 168 pp.
ISBN 974-331-039-8.

The purpose of this research was to analyze selected factors affecting teachers' efficacy. The selected factors comprised of successful teaching experience, causal attribution of teaching, modeling observation, anxiety, attitude toward taught subject, years of teaching experience, and teaching on the subjects of their major studied. The subjects were 410 teachers in the secondary schools in Bangkok Metropolis. The data were analyzed by using path analysis.

The findings of the research were as follows :

1. The variables that had positive direct affect on teachers' efficacy were successful teaching experience (.2322), attitude toward taught subject (.2076), and modeling observation (.1948).

2. The variables that had negative direct affect on teachers' efficacy were anxiety (-.1213), and causal attribution for failure of teaching attributed to task difficult (-.1157).

3. The variables that had indirect affect on teachers' efficacy were attitude toward taught subject (.1370), modeling observation (.0751), years of teaching experience (.0197), causal attribution for success of teaching attributed to ability (.0404), and causal attribution success teaching attributed to effort (.0405).

4. The variance of the analyzed model accounted for teachers' efficacy was 38 % (R = .62).

ภาควิชา.....
สาขาวิชา.....
ปีการศึกษา.....

-

จิตวิทยาการศึกษา

2541

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

จรินทร์ วัฒนชัย

Dr. Chumporn Yongkiitikul

-

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาและเอื้ออาทร จาก รองศาสตราจารย์ ดร.ชুমพร ยงกิตติกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้คำปรึกษา แนวคิด คำชี้แนะ ตลอดจนตรวจสอบความถูกต้องตั้งแต่เริ่มแรกจนกระทั่งเสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงขอกราบ ขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ และเนื่องจากทุนการวิจัยครั้งนี้บางส่วนได้รับมาจากทุน อุดหนุนการวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์นิรันดร์ แสงสวัสดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาสาขาวิชา จิตวิทยาการศึกษา

ขอกราบขอบพระคุณท่านกรรมการสอบโครงร่างวิทยานิพนธ์และกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่าน

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ อาจารย์ภาควิชาวิจัยการศึกษา ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและตรวจสอบความถูกต้องในการวิเคราะห์ข้อมูล

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์คณะจิตวิทยาทุกท่าน ที่ได้อบรม สั่งสอน ให้ความรู้ และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อาจารย์ ดร.พรรณระพี สุทธิวรรณ และ อาจารย์ เรวดี วัฒนทกโกศล

ขอขอบคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ และครูอาจารย์โรงเรียนซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างทุกท่าน ที่ให้ความสะดวกและความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ พี่ ๆ สาขาจิตวิทยาการศึกษา และคณะจิตวิทยาทุกคนที่ให้กำลังใจ ให้คำแนะนำและช่วยเหลือผู้วิจัยด้วยความเต็มใจ

คุณค่าและประโยชน์ที่พึงมีจากวิทยานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาในพระคุณ บิดามารดา บุรพจารย์ ผู้มีพระคุณที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จครั้งนี้ด้วยความเคารพอย่างยิ่ง โดยเฉพาะคุณแม่รำไพ วินทะไชย ผู้ซึ่งสนับสนุนทุนการศึกษาและให้กำลังใจผู้วิจัยมาโดยตลอด

จรินทร์ วินทะไชย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	68
ตัวแปรในการวิจัย.....	68
สมมติฐานการวิจัย.....	68
คำจำกัดความในการวิจัย.....	69
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	70
2. วิธีดำเนินการวิจัย.....	71
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	71
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	73
วิธีดำเนินการ.....	85
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	85

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	88
ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	91
ตอนที่ 2 ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรและความสัมพันธ์ระหว่างกันของ ตัวแปรอิสระกับตัวแปรอิสระและตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระแต่ละตัว	94
ตอนที่ 3 การทดสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์ตาม สมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์.....	97
ตอนที่ 4 รูปแบบความสัมพันธ์ใหม่ที่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิง ประจักษ์.....	106
ตอนที่ 5 ปริมาณผลกระทบทางตรง ผลกระทบทางอ้อม และ ผลกระทบรวม จากตัวแปรต่าง ๆ ในรูปแบบความสัมพันธ์ที่สอดคล้อง กับข้อมูลเชิงประจักษ์.....	117
4. การอภิปรายผล.....	120
5. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	130
รายการอ้างอิง.....	137
ภาคผนวก.....	142
ภาคผนวก ก คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	142
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	154
ประวัติผู้วิจัย.....	168

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. การพิจารณาตัดสินสร้งปัจจัยที่มาศึกษาการส่งผลต่อการรับรู้ความสามารถ ของครู.....	27
2. แสดงจำนวนครูที่สอนระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นกลุ่ม ตัวอย่างในการวิจัย ตามจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืนและสมบูรณ์ เมื่อจำแนกตามสังกัดครู เขตพื้นที่การปกครอง และขนาดของโรงเรียน.....	72
3. จำนวนข้อและค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบวัดการรับรู้ความสามารถ ของครู.....	76
4. จำนวนข้อและค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบวัดประสพการณ์ความสำเร็จ ในการสอน.....	78
5. จำนวนข้อและค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบวัดทัศนคติต่อวิชาที่สอน.....	80
6. จำนวนและร้อยละของสถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	91
7. แสดงผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรต่าง ๆ.....	94
8. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรอิสระและระหว่าง ตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระแต่ละตัว.....	95
9. ค่าสถิติที่ได้จากการวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์แบบเต็มรูป เมื่อให้การ รับรู้ความสามารถของครูเป็นตัวแปรตาม.....	99
10. ค่าสถิติที่ได้จากการวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์แบบเต็มรูป เมื่อให้ ประสพการณ์ความสำเร็จในการสอนเป็นตัวแปรตาม.....	100
11. ค่าสถิติที่ได้จากการวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์แบบเต็มรูป เมื่อให้ ความวิตกกังวลเป็นตัวแปรตาม.....	101
12. ค่าสถิติที่ได้จากการวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์ตามสมมติฐาน.....	104
13. ค่าสถิติที่ได้จากการวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์ที่ปรับปรุงใหม่ครั้งที่ 1.	108
14. ค่าสถิติที่ได้จากการวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์ที่ปรับปรุงใหม่ครั้งที่ 2.	111
15. ค่าสถิติที่ได้จากการวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์ที่ปรับปรุงใหม่ครั้งที่ 3.	114

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
16. ค่า R^2 ค่า R^2_{adj} หรือค่า M ค่า Q และค่า W ของรูปแบบความสัมพันธ์ 5 รูปแบบ.....	115
17. ผลกระทบทางตรง ผลกระทบทางอ้อม และผลกระทบรวม จากตัวแปร ต่าง ๆ ในรูปแบบความสัมพันธ์ที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ที่มีต่อ การรับรู้ความสามารถของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร.	118
18. ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าที่ของแบบวัด การรับรู้ความสามารถของครู จำแนกตามรายชื่อ.....	143
19. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนแต่ละข้อกับคะแนนรวมและ สัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบวัดการรับรู้ความสามารถของครู.....	146
20. ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าที่ของแบบวัด ประสบการณ์ความสำเร็จในการสอน จำแนกตามรายชื่อ.....	148
21. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนแต่ละข้อกับคะแนนรวม ของแบบวัดประสบการณ์ความสำเร็จในการสอน.....	150
22. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนแต่ละข้อกับคะแนนรวม และ ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบวัดทัศนคติต่อวิชาที่สอน.....	152

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1. แสดงความแตกต่างระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนและความคาดหวังในผลกรรรมที่จะเกิดขึ้น.....	6
2. ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนและความคาดหวังในผลกรรรมที่จะเกิดขึ้นต่อการตัดสินใจกระทำพฤติกรรมของบุคคล.....	6
3. ผลจากรูปแบบที่แตกต่างกันของการรับรู้ความสามารถของตนและความคาดหวังในผลกรรรมที่จะเกิดขึ้น ที่มีต่อภาวะพฤติกรรมและความรู้สึก.....	7
4. โมเดลสำหรับศึกษาการรับรู้ความสามารถของครู.....	19
5. รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรต่างๆที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการกระทำจากทฤษฎีแบนดูรา.....	36
6. รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรต่างๆที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการกระทำจากทฤษฎีของแบบดูราที่มีพื้นฐานจากความวิตกกังวล.....	37
7. รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรต่างๆที่มีต่อความสำเร็จในการทำงาน.....	39
8. รูปแบบความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตน.....	44
9. รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การอนุมานสาเหตุ ความล้มเหลว ความคาดหวังความสำเร็จ ความละเอียด ในสภาพการณ์ที่ประสบความล้มเหลวในการสอบ ที่มีต่อความสำเร็จในการสอบ.....	46
10. รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรต่างๆที่ส่งผลต่อการรับรู้ความสามารถของตน และความชำนาญในการแก้ปัญหาโจทย์คณิตศาสตร์.....	50
11. รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้ความสามารถของครูตามสมมติฐาน.....	67
12. รูปแบบและค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางของระบบความสัมพันธ์เต็มรูป.....	98
13. รูปแบบและค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางของระบบความสัมพันธ์ตามสมมติฐาน	103

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
14. รูปแบบและค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางของระบบความสัมพันธ์ที่ปรับปรุงครั้งที่ 1.....	107
15. รูปแบบและค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางของระบบความสัมพันธ์ที่ปรับปรุงครั้งที่ 2.....	110
16. รูปแบบและค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางของระบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้ความสามารถของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ที่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (ปรับปรุงครั้งที่ 3).....	113